



Att leka sig in i skolans värld



MYNDIGHETEN FÖR  
SKOLUTVECKLING

– När förskoleklassen presenterades för oss  
sas det ”Det här är förskola med skolinslag  
och det är precis så det är. Mellan fem till sju  
år händer det så mycket och på det här sättet  
får barnen själva styra när det händer. Det är  
en skön gradvis inskolning utan stress.”

Förälder i förskoleklass

**Myndigheten för skolutveckling:**

Karlbergsvägen 77-81, 113 35 Stockholm

Telefon 08-5277 80 00

**Text:** Helene Lumholdt och Monica Klasén McGrath

**Fotografier:** Anki Almqvist

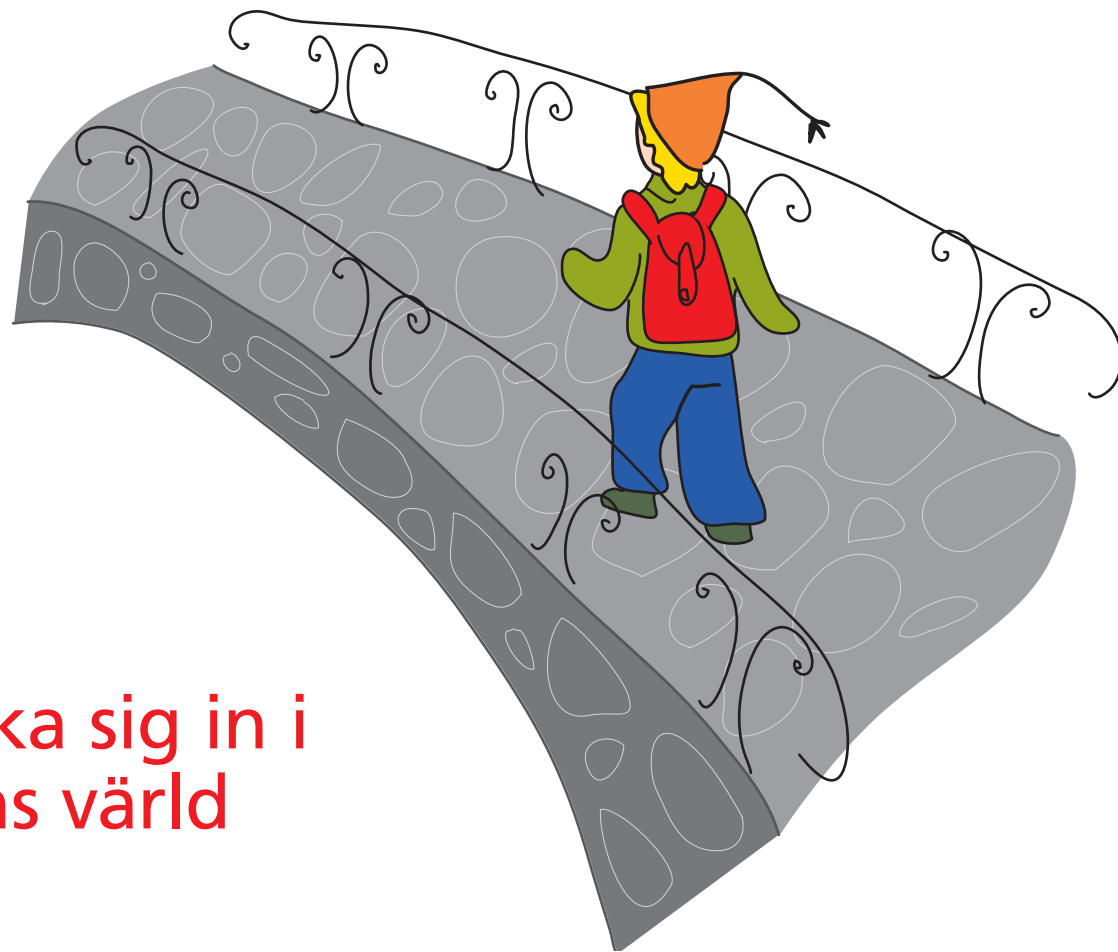
**Illustrationer:** Sofia Wrangsjö

**Grafisk form:** Komodo design & produktion

**Tryck:** Danagårds Grafiska

**ISBN:** 91-85589-16-0

**Bestnr:** U06:128



## Att leka sig in i skolans värld

När ditt barn börjar skolan har du säkert många frågor och förväntningar. Hur ser skolan ut idag jämfört med när du själv var barn? Vad kommer det att innebära för ditt barn att gå i förskoleklass? Vad kan du förvänta dig, handlar det om förskola eller om skola? På den sista frågan, är svaret att sanningen ligger någonstans mitt emellan.

I förskoleklassen kommer du att känna igen både förskolans pedagogik och skolans undervisning.

Det är också det som är själva syftet med förskoleklassen. Här ska två verksamheter,

med både likheter och skillnader, mötas och bli till en tredje – en verksamhet som ur barnets perspektiv har det bästa ur två världar.

För de flesta barn innebär flytten till förskoleklass en stor om än efterlängtdad förändring, som i sin tur underlättar övergången till grundskolans första år.

Man skulle kunna säga att förskoleklassen är som en bro mellan förskolan och skolan. På den bron får ditt barn i sin egen takt och med lusten och leken som drivkrafter lära känna skolans värld.





## Samma mål för alla sexåringar

Förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet har en gemensam läroplan<sup>1</sup>. I Läroplanen finns riktlinjer och mål för de tre verksamheternas pedagogiska arbete och undervisning.

I läroplanen får man också bekanta sig med en ny terminologi. I skolans värld kallas barn för elever och verksamheten benämns som undervisning.

I förskoleklasserna ska undervisningen ta fasta på de delar som handlar om elevernas personliga utveckling. Exempelvis ska skolan sträva efter att varje elev

- utvecklar nyfikenhet och lust att lära,
- utvecklar sitt eget sätt att lära,
- utvecklar tillit till sin egen förmåga,

– känner trygghet och lär sig ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra.

Målen för förskoleklassens verksamhet är desamma över hela landet. Oavsett var barnet går i skolan ska miljön och verksamheten i förskoleklassen vara anpassad efter sexåringens behov av rörelse, lek och möjlighet till eget utforskande.

Varje kommun har också egna mål som uttrycks i kommunens skolplan. Utifrån skolplanen och egna lokala mål väljer sedan varje skola innehåll och organisation för sin förskoleklass. Hur verksamheten är utformad vid den skola där du bor, kan därför skilja sig åt jämfört med andra skolor.

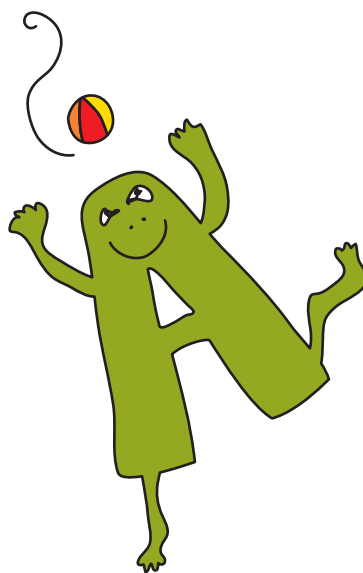
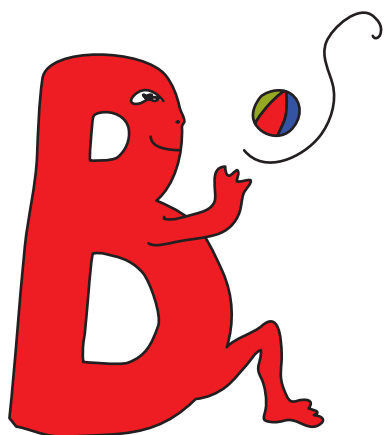
<sup>1</sup> Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet. (Lpo 94) reviderad 1998 då förskoleklass och fritidshemmet skrevs in i läroplanen.

# Lärande lek!

Förskoleklassen är en del i det vi kallar för det livslånga lärandet. Tanken är att lärandet ska kännetecknas av kontinuitet och utan tydliga brott mellan exempelvis förskola och skola. Man talar om den röda tråden, som ska följa barnet på dess väg mot att bli en trygg, nyfiken, ansvarskännande människa och samhällsmedborgare.

Den syn på kunskap och lärande som ligger till grund för förskoleklassen har sin grund i

förskolepedagogiken. Barnen i förskoleklassen inhämtar kunskaper och lär sig med hjälp av förskolans viktigaste pedagogiska redskap; lek, skapande och barnets eget utforskande. I förskolan talar man om det lekande lärandet och den lärande leken – ett förhållningssätt som ska följa med barnet i förskoleklassen och in i grundskolan. Förskoleklassen tar vid där förskolan slutar, förvaltar det barnen kan och ger dem möjligheter att utveckla sitt lärande.



# Vad är kunskap?



Men vad är det barnen ska lära sig och vad är egentligen kunskap?

Synen på vad kunskap är, om vad som är viktig kunskap idag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling bäst sker skiljer sig åt. Kunskapens uttryck i olika former, som fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet varierar också. Men det ligger i skolans uppdrag att ge utrymme åt olika kunskapsformer och skapa ett lärande där dessa tillsammans bildar en helhet.

Barns intresse för att skriva, läsa och räkna börjar tidigt. Vem har inte sett de allra minsta barnen sitta uppkurpna i soffan med en bok i knät. Idag kan många barn läsa när de börjar första året i grundskolan, flera kan det redan i förskoleklassen.

I förskoleklassens undervisning möter man barnen där de är genom att stötta och upp-



muntra, men man ställer inga formella krav på att de ska ha nått en viss nivå.

Vad som är viktig kunskap för en sexåring är inte nödvändigtvis detsamma som det vi traditionellt förknippar med de första stegen i skolan – att lära sig läsa, skriva och räkna.

För en sexåring kan viktig kunskap också vara att i sin egen takt och utifrån sina egna behov få lära känna skolans värld och därigenom förvärva en trygghet, en lust och en nyfikenhet inför ett fortsatt lärande. Det är också detta ditt barn ska ha med sig inför grundskolans första år.

I förskoleklassen möter du olika yrkesgrupper som grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger. De har med sig sina särskilda kunskaper och erfarenheter från förskola, grundskola och fritidshem och bidrar därigenom på olika sätt till ditt barns lärande.





## Föräldrarnas roll

Du har som förälder en viktig roll för att medverka till och påverka att ditt barn får utvecklande och lärorika år i skolan. För att du ska kunna spela en aktiv roll i ditt barns skolgång krävs att skolan ger dig möjlighet att inhämta information om och samtala kring skolans mål, innehåll och arbetsformer. Skolans personal och ledning ska skapa förutsättningar för en bra kommunikation mellan skolan och dig som förälder. Kommunikation kan ske på många olika sätt; genom veckobrev, föräldramöten, utvecklingssamtal eller brukarråd, men också genom möjlighet till samtal i vardagen.

Det är också viktigt att du som förälder är lyhörd för hur ditt barn upplever verksam-

heten i skolan och har en öppen dialog med personalen. Föräldrarna och skolan har olika roller och ansvar.

Som förälder kan du alltid ställa frågor – ingen fråga är för liten eller för stor. Du kan alltid be om ytterligare information eller på annat sätt visa intresse för ditt barns och förskoleklassens verksamhet.

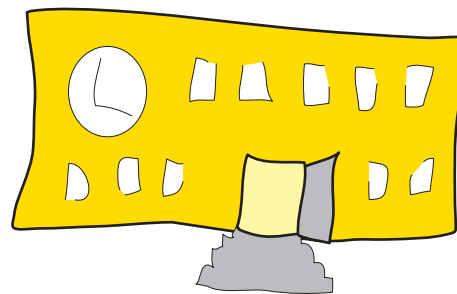
När alla samverkar blir förutsättningarna bättre för att ditt barns tid i förskoleklassen blir den tid av lust, lek och lärande som den är avsedd att vara. Och att du som förälder kan känna dig trygg när du lämnar ditt barn i förskoleklassen.

# En dag i förskoleklassen

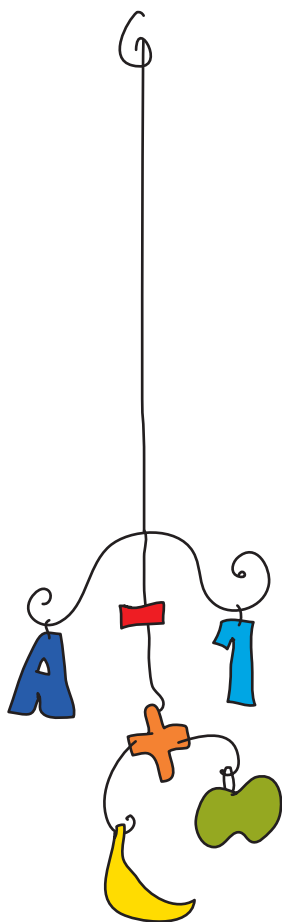
Skoldagen i förskoleklassen börjar vanligen något senare än i den övriga skolan och tar slut strax efter lunch. På sina håll är skoldagen längre. Före och efter skoldagen har barnen rätt till fritidsverksamhet. Även här ser det lite olika ut i olika skolor. På vissa håll markerar man tydligt övergången mellan skoldag och fritidshem, på andra håll vävs verksamheterna samman. Det är vanligt att förskoleklass och fritidshem samverkar, ibland arbetar förskoleklassens pedagoger också i fritidsverksamheten. På så vis skapas trygghet och sammanhang för barnen som möter samma vuxna, ofta i samma lokaler under sin dag i skolan. På så vis ökar också de vuxnas kunskap om barnen och deras upplevelser under dagen.

Det ska också finnas ett samarbete mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem. Även här väljer skolorna olika arbetssätt. På vissa håll är barnen i förskoleklassen till stor del integrerade med de äldre barnen både under skoldagen och i fritidsverksamheten. På andra håll är förskoleklassens verksamhet mer skild från resten av skolan.

Under skolloven bedrivs som regel ingen verksamhet i förskoleklassen, men barnen har möjlighet att delta i fritidsverksamheten under hela dagen.



# Fakta om förskoleklass



Alla barn i Sverige har rätt att gå i förskoleklass från och med höstterminen, det år de fyller sex. Kommunen där ni bor är skyldiga att erbjuda ditt barn en plats. För dig och ditt barn är verksamheten däremot frivillig. Förskoleklassen är, till skillnad från grundskolan, inte en obligatorisk verksamhet.

Verksamheten i förskoleklassen är gratis 15 timmar per vecka. För barn som har plats i fritidshem utgår däremot en avgift som kan variera från kommun till kommun.

För att få veta mer om verksamheten i förskoleklassen där du bor kan du antingen ringa direkt till skolornas förskoleklassverksamhet eller till kommunen. De flesta kommuner och skolor har också information på sin hemsida.



## Att leka sig in i skolans värld

Förskoleklassen infördes 1998 och är en frivillig skolform för sexåringar. I förskoleklassen möter barnen det de känner igen från förskolan och sådant som är nytt från grundskolan. Och tanken med förskoleklassen är att den ska vara som en bro mellan förskola och grundskola.

Den här skriften ger en översiktlig information om syftet med förskoleklassen och den verksamhet som sexåringarna möter där. Skriften vänder sig i första hand till föräldrar vars barn ska börja i eller redan börjat i förskoleklassen.

För den som vill läsa mer om förskoleklassen har Myndigheten för skolutveckling även publicerat boken "Förskoleklassen – i en klass för sig". Den kan beställas via myndighetens hemsida [www.skolutveckling.se](http://www.skolutveckling.se) eller från Liber distribution 08-690 95 76.



MYNDIGHETEN FÖR  
SKOLUTVECKLING